

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

...zij zal behouden worden, kinderen ter wereld brengende... (1 Tim. 3:15)

Schoenen poetsen?

Opzoomer kon het fraai zeggen: „Ieder op de plaats, waarop zijn karakter hem recht geeft; de man naar buiten, de vrouw naar binnen. De man in het woelige leven, in de maatschappij; de vrouw in den stillen huiselijken kring, zorgende moeder van het huisgezin.”

Aldus A. J. Klei in „Trouw” van 31-1-'85, die eraan toevoegde: „De lezing (...) van Opzoomer (Opstel over „De emancipatie der vrouw” uit 1869), die aan de wieg stond van de moderne theologie in de vorige eeuw, wees uit dat hij en de gereformeerde voorman en bestrijder der „moderneren” Abraham Kuyper, elkaar de hand kunnen geven voor wat betreft hun denkbeelden over de plaats van de vrouw.”

Duidelijk is ook hier de toen gangbare mening: „...liever dat de vrouw in den stillen huiselijken kring bijvoorbeeld de schoenen harer man poetst dan dat zij zich in het woelige leven begeeft” (ib.).

Die mening zal wel mede stoelen op Paulus' uitdrukkelijke uitspraak: „doch zij (de vrouw) zal behouden worden, kinderen ter wereld brengende, indien zij blijft in geloof, liefde en heiliging, met ingetogenheid” (1 Tim. 2:15).

Hiermee sluit Paulus aan bij het „niet Adam heeft zich laten verleiden, maar de vrouw...” en even verder terug: „ik sta niet toe dat een vrouw onderricht

DOOR
E. R. POSTMA
EINDHOVEN

geeft of gezag over de man heeft” (resp. vs. 14 en 12).

Haar gewone levenssfeer?

Eerst maar weer een stem uit de rooms-katholieke wereld: „De vrouw is de mindere in de bijeenkomsten. Dit wil echter niet zeggen, dat ze in godsdienstig opzicht bij hem ten achter staat. Evenals de man kan ze gered worden (! P.), en wel bij de beoefening van haar specifiek vrouwelijke plichten, waaronder het baren van kinderen het voorname is. Het verband met v. 14 is duidelijk; want in Gen. 3, 16 werden de barensweeën als straf voor de zonde aangekondigd. Wanneer de vrouw deze geduld draagt, beantwoordt zij aan Gods wil en haar vrouwelijke roeping. (...) De zin is, dat de vrouw alleen in haar gewone

levenssfeer kan zalig worden, d.w.z. bij de beoefening van haar plicht als echtgenote en moeder, en dat zij haar heil niet moet zoeken in een onvrouwelijke bezigheid (het onderricht)” (einde citaat; Jos. Keulers, De brieven van Paulus, II, pag. 165). Ogenschoonlijk plausibel, simpel en logisch. Evenals een (!) gereformeerde uitleg: „De vrouw kan evenals de man zalig worden, ...niet slechts gered... worden, maar ook... haar leven (vullen) met een eigen heerlijkheid. Eens heeft ze die gezocht in het leiden, maar het werd verleiden; vandaar, dat het leiden, het heersen, haar voor altijd is ontzegd. Niet daarin zal nu haar heerlijkheid liggen, maar in het kinderbaren, ondanks de als straf daaraan nu vastgeschakelde smart, Gen. 3:16. Want in dat kinderbaren is de vrouw de moeder mogen worden van de Zaligmaar (...) en wordt de vrouw de voortbrengster van de nieuwe mensheid. (...) Dát is haar eer en haar heerlijkheid, niet heersen en onlerwijzen in de gemeente; zo zal zij zalig worden” (einde citaat; C. Bouma in de Korte Verklaring, a.l.).

Middelaar en vruchtbaarheidsgodin

Alweer: ogenschoonlijk een sluitend betoog. Toch enkele vragen. Eerst: duurt de in Gen. 3:16 opgelegde straf nog steeds voort als straf, als onderdeel van de vloek? Dan: wat voor betekenis heeft de vervulde belofte: uw zonen en uw dochters zullen profeteren (Hand. 2:17)? Verder: staat wat Paulus schrijft los van Efeze – de stad van Artemis, godin der vruchtbaarheid? Tenslotte: met wat voor leer (meningen, dwalingen) werd de gemeente te Efeze van binnen uit geconfronteerd?

Dat laatste wordt duidelijk uit de brief zelf. Hoor maar: „De

Inhoud

- 129 Ds E. R. Postma,
...zij zal behouden worden, kinderen ter wereld brengende...
- 130 Drs H. de Jong.
Antwoord aan de heer J. Mudde
- 131 Drs P. J. van Kampen,
De weg naar Chalcedon
- 131 Ds A. H. Algra,
Pastorale Notities
- 132 H. Velvis,
Boekbespreking
- 133 T. Hoekstra,
Gerechtigheid zal wederkeren
- 134 P. Kurpershoek,
Waarover praten zij?

Geest zegt nadrukkelijk dat in later tijden sommigen zullen afvallen van het geloof doordat ze dwaalgeesten en leringen van boze geesten (!) volgen, door huichelarij van leugensprekers, die in hun eigen geweten gebrandmerkt zijn, *het huwelijk verbieden* en het genot van spijzen, welke God toch geschapen heeft om met dankzegging te worden gebruikt door de gelovigen, die tot erkenning der waarheid (vgl. 2:4; 3:15) zijn gekomen. Want alles wat God geschapen heeft, is goed, en niets daarvan is verwerpelijk, als het met dankzegging wordt aanvaard: want het wordt geheiligd door het woord Gods en door gebed...” (4:1-7).

Er waren dus „voorgangers” die in de gemeente verkondigden, dat je maar beter niet kon trouwen. Voor je heil, je behoud was het eigenlijk noodzakelijk om ongehuwd te blijven, geen kinderen te krijgen en om je te onthouden van allerhande eten en drinken. Daar was het dus niet: eten, drinken en vrolijk zijn (Luc. 12:19; 1 Cor. 15:32), maar juist het omgekeerde: niet eten, niet drinken (dan alleen het hoogstnodige) en niet vrolijk zijn – niet de vreugde van de liefde; weg ermee!

Predikantenconferentie

Aanstaande donderdag, 2 mei D.V., zal in de Nederlands Gereformeerde Kerk te Wezep de predikantenconferentie gehouden worden. Ds C. Bakker uit Enschede zal spreken over het onderwerp: „De grenzen van de kerkelijke tucht in deze moderne tijd”.

Aanvang: 10.00 uur.

Belangstellende aanstaande predikanten zijn ook welkom.

Inlichtingen: telefoon 01718-24309.

Gods goede scheppings-zegen

Misschien een reactie tegen de decadente levenswijze in Efeze en de vruchtbaarheidscultus van Artemis. Misschien ook een vroege variant van het gnosticisme. Maar hoe dan ook: het was een dwaalleer, oude-vrouwenpraat (4 : 7). Een miskenning van Gods goede schepping. Alsof de HERE God zei: je bent pas echt een goed mens, wanneer je eten en drinken veracht en als je nooit van zijn leven als man naar een vrouw omkijkt (of omgekeerd)!

Maar Paulus schrijft niet: die mensen hebben gelijk, de ongetrouwde staat is een bewijs van heiligheid – daar word je door gered. Nee, over de straf/vloek van Gen. 3 heen herinnert hij aan wat God in den beginne gezegd heeft tot de als zijn beeld geschapen man en vrouw: weest vruchtbaar en wordt talrijk – mijn zegen hebben jullie! Het „in den beginne”, de oude zegen keert terug door die ene Middelaar tussen God en mensen, Jezus Christus (2 : 5) en niet dank zij Artemis of wie ook. Redding, behoud van mensen is niet maar een zielskwesie, maar een totale redding. Zij omvat heel het bestaan – de vloek is weggedaan, weggedragen door Jezus Christus (Gal. 3 : 13, 14). Je kunt je niet op de vloek in Gen. 3 beroepen om te betogen: de vrouw is toch de mindere. Christus droeg de vloek, zowel die over de man als over de vrouw. En Paulus zegt: het huwelijk is niet verboden – het is een *gave van God!* De vrouw zal, natuurlijk, ook gered worden, kinderen ter wereld brengend, als ze blijft in geloof, liefde en heiliging – met ingetogenheid: geen opgetuigde kerstboom, geen de baas spelen over de man, maar méns zijn, zó als God je geschapen heeft.

Evangelisatie in onze situatie (3)

Kort antwoord aan de heer J. Mudde

In zijn gewaardeerde kritiek op mijn artikelen over de evangelisatie die de heer J. Mudde in de twee voorgaande nummers van ons blad uitbracht, is veel dat ik hem kan toestemmen. Op twee punten ervan wil ik nader ingaan. Is het waar dat ik het evangelisatie-werk *in het kader van de verkiezing* gesteld heb en dat als gevolg daarvan bij mij het gebod tot evangelieverkondiging naar buiten in de schaduw is komen te staan? En vervolgens: heb ik door mijn artikelen (onbedoeld) voedsel gegeven aan de stilzitters?

Verkiezing en verkondiging

Terecht stelt de heer Mudde dat er voor ons als nieuwtestamentische christenen een onder alle omstandigheden blijvend bevel tot verkondiging van het evangelie geldt. Even terecht merkt hij op dat mijn artikelen niet de bedoeling hadden op dat bevel af te dingen, maar dat ze de *strategie* van het evangelisatie-werk aan de orde stelden: agressieve of afwachtende aanpak. Toch vreest Mudde dat mijn uitgaan van de situatie in ons land het gebod tot evangelisatie in de schaduw zal stellen. Hij proeft daarin een voorrang geven aan Gods *verborgen wil* (verkiezing) boven zijn *geopenbaarde wil* (zendingsbevel). Laat ons zien.

Men mag vrijuit zeggen dat de apostel Paulus onder de indruk is geweest van het zendingsbevel van onze Here: ga heen en verkondig. De Schrift zegt zelfs dat hij tot die verkondigingstaak uitverkoren is geworden (Handelingen 9 : 15). Toch horen we hem bij verschillende gelegenheden spreken van een 'geopende deur' (1 Korintheërs 16 : 9, 2 Korintheërs 2 : 12) die hij krijgt om het evangelie te prediken, terwijl Handelingen 16 : 6 e.v. ons vertelt van een tegenovergestelde ervaring: „En zij gingen door het Phrygisch-Galatische land, maar werden door de Heilige Geest verhinderd het woord in Asia te spreken; en bij Mysië gekomen, poogden zij naar Bithynië te reizen, maar de Geest van Jezus liet het hun niet toe...” Waaruit Paulus en zijn medewerkers nu opmaakten dat er deuren voor hen opengingen of in het slot vielen wordt ons niet gedetailleerd medegedeeld, maar we zullen wel niet ver mistasten als wij denken aan de *ingang* die de prediking al of niet vond. In Colossenzen 4 : 3 heeft de apostel 't dan ook over 'een deur des Woords' die God voor hem en de zijnen moest openen om te kunnen spreken van het geheimenis van Christus. Paulus heeft

DOOR
H. DE JONG
AMSTERDAM

er niet zozeer op gelet of de omstandigheden wel gunstig waren om het werk der verkondiging te doen. Dat valt duidelijk op te maken uit 1 Korintheërs 16 : 9, waar hij schrijft: „...want mij is een grote en machtige deur geopend en *er zijn vele tegenstanders.*” Hij heeft niet gezegd: weg wezen hier, want er zijn veel tegenstanders! Veel meer ervoer hij wat velen na hem ervaren hebben dat waar echte tegenstand is, ook heuse belangstelling bestaat, zodat hij naast de gesloten deur van de omstandigheden de machtig geopende deur van het woord vermeldt. Welke geopende deur hij ook binnengegaan is, zoals het verhaal in Handelingen 19 vertelt.

Paulus die zijn gehele verkondigingstaak predestinatiaans verstaan heeft (zie Galaten 1 : 15 e.v.) is ook bij de uitvoering van die taak voorbeschikkelijk blijven denken. Dat heeft hem niet geremd in zijn ijver, maar om niet te vergeefs te lopen heeft hij zich voortdurend afgestemd op Iemand die onzichtbaar voor hem uit liep. Had hij dat niet gedaan en was hij alleen ziende op het gebod en blind voor de leiding van Boven aan het werk gegaan dan zou hij zich telkens de onzeker makende vraag hebben moeten stellen: ligt het misschien aan mij, dat de mensen niet geloven? Met andere woorden: zonder op de verkiezende God te letten zou Paulus een gefrustreerd man geworden zijn. Het alternatief voor predestinatie is voor de kerk frustratie. In plaats van mij een probleem op te geven brengt Lukas mij als evangeliedienaar tot rust als hij ergens in zijn reisverslag van het evangelie (ik bedoel het boek Handelingen)

schrijft: „...en allen die bestemd waren ten eeuwig leven, kwamen tot geloof” (13 : 48). Als ik dit niet geloofde zou ik als prediker stapelgek worden van mijn fouten. Welnu, om dezelfde reden wil ik niet meer meedoen aan een nieuwe kruistocht in Amsterdam. De resultaten zijn zodanig dat 't in mijn ogen eigenwijs wordt om daarmee door te gaan. Ik zie geen deur geopend.

Het bevel tot verkondiging staat dus bij mij niet *in het kader van de verkiezing*. Het verband is bescheidener: relatie en interactie.

De stilzitters in de kaart gespeeld?

Betekent dit nu dat ik de stilzitters in de kaart speel? Dat zou kunnen en ik zou dat zeer betreuren. Want ik geloof dat ook voor een meer afwachtende evangelisatie een uiterste attentheid vereist is. Al gaan er op 't ogenblik bij ons geen grote en machtige deuren open, dat wil niet zeggen dat alle kansen voorbij zijn. Met de heer Mudde wil ik daarnaar blijven zoeken. Van zijn ervaring op dit gebied maken we graag gebruik. Zeer terecht is het ook dat hij in dit verband wijst op de onder ons aanwezige Moslims. Tegenover hen zouden we trouwens de afwachtende houding kunnen laten varen en op middelen zinnen om geestelijk bij hen binnen te komen. Hoe dat ook zij, er is werk genoeg aan de winkel. Om een vergelijking te maken met het politieke leven: ook wanneer ons als christenen alle politieke invloed ontzegd zou zijn en onze rol op dat gebied uitgespeeld, blijft nog de taak bestaan bij de open bijbel allerlei politieke vraagstukken te doordenken. Het zou immers kunnen gebeuren dat men, in grote verlegenheid geraakt, ons om raad vroeg. En dan zou moeten blijken dat de gang van zaken in de wereld ons ter harte is blijven gaan, ook al stelde men op onze bijdrage geen prijs. Zelfs op politiek gebied dus krijgt een christen nooit vakantie. Laat staan als 't erom gaat de mensen de weg naar het Koninkrijk der hemelen te wijzen. Ook als we teruggedrongen worden van het 'woord' naar het 'antwoord', dan komt ook daarin een zware taak mee: „gij moet *weten*, hoe gij aan ieder het *juiste* antwoord moet geven” (Colossenzen 4 : 6).

De weg naar Chalcedon

4. Basilius en de godheid van de Heilige Geest

4. Basilius en de godheid van de Heilige Geest

Hoewel ik dus zie dat de strijd om de kleine woordjes zeer groot zal zijn, onttrek ik mij, met de hoop op loon, niet aan de inspanning...

Ik getuig voor ieder mens die Christus erkent en God loochent, dat Christus hem niet zal helpen, of voor wie God aanroept, maar de Zoon verwerpt, dat zijn geloof ijdel is; en voor wie de God afwijst, dat het geloof in de Vader en de Zoon voor hem op niets zal uitdraaien en dat hij het (geloof) niet kan hebben, wanneer de Geest niet aanwezig is.

Basilius de Grote, *Over de Heilige Geest*. ¹⁾

Ooit een Bisschop gezien?

„De drie grote Cappadociërs” heten ze. Drie mannen, twee broers en één vriend, die met elkaar op de Kerk een belangrijke invloed hebben uitgeoefend. Voorbereiders van het Tweede Oecumenische Concilie kan men hen noemen.

Ze hebben veelal uitgeblonken in godsvertrouwen, rechtzinnigheid

DOOR
P. J. VAN KAMPEN
ZEIST

en helderheid van formuleren. Drie grote Kerkleiders: Gregorius van Nazianze, Gregorius van

Nyssa en diens broer Basilius van Caesarea, die vaak „Basilius de Grote” genoemd wordt.

Voor deze Basilius heb ik een zwak, sinds ik het verhaal las dat Walter Nigg over hem schreef. Walter Nigg is een bekend protestants deskundige geweest op het (zo weinig protestantse) gebied der heiligenlevens.

Basilius leeft in een tijd waarin de besluiten van het Concilie van Nicea door een nieuwe keizer worden miskend. Hij wil die bisschop uit de provincie, die zo ongeveer de belangrijkste tegenstander van zijn beleid is, wegstrijken. Ik citeer: „Op indrukwekkende wijze gaf Basilius als bisschop van Caesarea... uiting aan zijn geloofsovertuiging. Hij deinsde er niet voor terug om in zijn strijd tegen het Arianisme ook tegenover keizer Valens front te maken. Toen de heerser

Redaktie

Ir. A. Biersteker
T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs. P. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds. K. Muller
Ds. E. R. Postma

Adres van de Redaktie:

Ds. K. Muller, Dovenetel 45,
8446 SH Heerenveen
Tel. 05130-20476

Kerknieuws / Uit breder kring

M. J. F. van der Wal
Brugakker 60-17
3704 RA Zeist
Tel. 03404-61525

te Byzantium hem bij monde van Modestus bedreigde met inbeslagneming van goederen, verbanning, marteling en dood, liet Basilius zich hierdoor niet van zijn stuk brengen en gaf de keizerlijke prefect het volgende moedige antwoord: „Anders niet? Van al deze dingen raakt er mij geen een. Van iemand die niets bezit, kan men geen goederen in bezit nemen; het enige wat dit u zou opleveren, zijn mijn afgedragen kleren en een paar boeken, waaruit mijn gehele rijkdom bestaat. Verbanning ken ik niet, want ik ben overal thuis op Gods grote aarde. Ook martelingen kunnen wij niets doen, aangezien mijn lichaam toch reeds op zijn laatste benen loopt. De dood echter is mij welkom, want deze brengt mij sneller tot God. Ook ben ik grotendeels reeds gestorven en ik ijel naar het graf.” ...Het gebeurt niet iedere dag dat een vertegenwoordiger van de Kerk op een dergelijke onvervaarde manier met een keizerlijk ambtenaar spreekt. De Christelijke onverschrokkenheid, waarmee Basilius geen stap achteruit ging, maakte een zichtbare indruk op Modestus die onthutst mompelde: „Nog niemand heeft het ooit gewaagd zo vrijmoedig tot mij te spreken.” Waarop Basilius een einde maakte aan het heftige gesprek met de woorden: „Dan hebt u zeker nog nooit met een bisschop te doen gehad.” ²⁾

Een man van de stilte

Die Basilius is inderdaad een indrukwekkende man geweest, als je de verhalen mag geloven. Hij kwam uit een zeer gegoed christelijk milieu, waarin ondanks die rijkdom een grootvader als martelaar voor het geloof gestorven was. Er was aandacht voor de noodzaak voor Christus te lijden, maar er was ook aandacht voor cultuur.

Basilius had als jongeman gestudeerd in Athene, het centrum van de wijsbegeerte, al was het toen al wel enigszins een stad

Condoleantie

In het land van de Dajaks, op West-Borneo, ressorteerde ons zendingshuis onder een groepje kampongs met de naam Toebang en op zekere dag hoorden we dat het hoofd van de kampong gestorven was. Het lag voor de hand om op condoleantiebezoek te gaan: men behoort de overheden, ook de lagere, te eren; zo'n bezoek kon de banden verstevigen en mogelijke spanningen wegnemen. Zo had Reagan, dunkt me, zelf naar de begrafenis van Tsjernanko moeten gaan en hij zou het er beter afgebracht hebben dan ik in Toebang. Je zou in de kampong een gedrukte stemming verwachten, maar het leek alsof er niets bijzonders aan de hand was. O ja, Bapa was gestorven, kwam U daarvoor? Kom maar boven. Het huis is namelijk op palen gebouwd, een gehele clan woont erin. De mannen zitten gehurkt op de grond, rondom enkele kleine oliepitjes en zoals gebruikelijk vormen de vrouwen het décor, zij staan tegen de wand. Het wordt me niet duidelijk wie de weduwe is. Er wordt niet gemmerd en ge-weeklaagd. De mannen wijzen naar een opgerolde nieuwe mat die tegen de achterwand ligt, met een vrij nieuwe doek eromheen gedrapeerd: daar kan ik wel gaan zitten. Dat doe ik. Op de rol. Ik wil wel weten hoe

Pastorale notities

DOOR
A. H. ALGRA
MAASSLUIS

de begrafenisgebruiken zijn en ze worden me verteld. Morgen wordt de dode begraven en van nacht zullen de mannen bij hem waken. Omdat dit gebruik o.a. vroeger ook in Nederland bestond en in r.k. kringen, naar ik meen nog wel, vraag ik waarvoor dat waken dient. Het is om de geest van de dode, de hantoe, te verdrijven, zeggen ze. En andere geesten ook. Geen geest moet de kans krijgen om het lijk binnen te gaan. Maar een enkele spottende man zegt, dat ze van nacht waken zullen om te voorkomen dat de muizen het lijk opvreten nog vóór de begrafenis. Ik vraag waarom de geest van de dode geweerd moet worden en het antwoord is, dat het een kwade geest is. Ik verwonder me daarover, want het kamponghoofd was toch, volgens zeggen, een goede man? Ja, maar zijn lichaam werd slecht, de laatste tijd en tenslotte stierf het. Dus is ook de ziel nu slecht; een kwade geest. Dit is anders dan wat de

Grieken dachten, nl. dat de ziel het hogere, het goddelijke is in de mens. Wat deze Dajaks zeggen lijkt meer op wat een Romein zei: „een gezonde geest in een gezond lichaam.” De Dajaks geloven wel dat de geest het lichaam verlaat en wat langer blijft leven dan het lichaam, maar dan als boze geest, die langzamerhand totaal bederft en sterft, zoals het lichaam al eerder deed.

Er komen nog wat bezoekers binnen en ze hurken naast de andere mannen en gooien een pakje shag of een beetje geld op de rol, waar ik op zit. Ik vraag waartoe dit dient. Het antwoord is tweeledig. De overledene moet wat meehebben op reis, dat is de oorspronkelijke gedachte, maar in de praktijk betekent het nu, dat de weduwe geholpen wordt nu ze geen inkomsten heeft. Zij mag straks de gaven inzamelen, vlak voor de begrafenis. Ik leg mijn gave erbij en als ik nu maar niet méér gevraagd had, dan zou het bezoek geslaagd kunnen zijn. Ik vraag echter ook nog, waar de dode opgebaard is. Een home-risch gelach barst los: „U zit er bovenop! Hij ligt in die mat waar U op zit!” Als ik het kamponghuis verlaat, en buiten ben, hoor ik ze nog onbedaarlijk lachen. Die mannen; enkelen blijven me nabootsen met mijn vraag: „Waar is de dode man nu? En dat terwijl hij bovenop hem zat!”

van vergane glorie. Hij had daar kennis gemaakt met allerhande aspect van de 'wereldse cultuur', die hem erg aansprak. Hij was op een goed moment door zijn zuster Macrina aangevallen op zijn bluffende eigenwijze houding. Zozeer maakten haar woorden indruk op hem dat hij ernstig overwoog wat hij met zijn leven moest doen. Hij ging op reis langs kloostergemeenschappen in het tegenwoordige Turkije, Egypte, Syrië en het Heilige Land. Hij kwam na een reis van ruim een jaar tot het besluit zelf een kloostergemeenschap te gaan stichten, waar, volgens Nigg, „een idyllische sfeer” heerste, omgeven als het klooster was door een landschap van grote schoonheid.

Basilius schreef een kloosterregel voor zijn gemeenschap. Deze regel wordt nu nog door nagenoeg alle gemeenschappen in het Oosterse Orthodoxie gevolgd. Hij is een ordetichter bij uitnemendheid; in het Oosten is zijn positie vergelijkbaar met die van Benedictus in het Westen.

Een man van de drukte

En die man, die stil en teruggetrokken wilde leven, die een leven van overpeinzing en beschouwing wenste, die de stad verafschuwde, werd bisschop. In een stad! In een stad waar een ontzettende hongersnood kwam en de bisschop met een soort voorschot voor een 4e eeuwse tegenhanger van onze gaarkeuken bemande. Een stad waarin woekeraars leefden, die bij Basilius geen leven hadden! Waarin sociale misstanden voorkwamen, zodat hij (opnieuw volgens Nigg) ook opkwam voor „vrije beroepskeuze voor kinderen... een menswaardige behandeling van slaven en de aanleg van straten”. Een wilskrachtige man, een geboren leider, een man die door zijn moed (en door Gods bescherming, mag je daar toch zeker aan toevoegen) als enige „Nicer” door de overheid niet werd lastiggevalen.

Meer zou te noemen zijn van Basilius' activiteit. Hij was een groot liturg. Nog steeds komen in de mooie Oosterse diensten zijn bewoordingen van de lippen van de koorleden.

Een man van de rechtzinnigheid

Hij was ook een voorvechter van rechtzinnigheid. Dat is in dit kader voor ons van belang. Het werk waarin hij, meer dan anderen, zich als rechtzinnig theoloog kennen laat, is een werk dat *Over de Heilige Geest* heet. Het is een boekje van zo'n 130 bladzijden. De door mij al eerder genoemde zusters Benedictinessen

uit het Belgische Bonheiden hebben, naast andere voortreffelijke boeken van en over Kerkvaders, ook van dit werk een fraaie en nuttige uitgave gemaakt. Ze hebben het werk voor de Nederlandse lezerskring ontsloten, door een duidelijke vertaling en een uitstekende inleiding erop te leveren.

Voorzetsels

Het werkje is mijns inziens zeer de moeite waard om te zien hoe een Kerkvader van 16 eeuwen geleden de Schrift citeert en hanteert, hoe die voor hem van doorslaggevende betekenis is, maar ook hoe hij zijn argument opbouwt en hoe hij de confrontatie met tegenstanders niet schuwt. Degene aan wie het werk wordt gericht, Amphilochius, krijgt al heel gauw te horen dat voor het rechte kennen van God ook studie van 'kleine woorden' van groot belang kan zijn. „Daarom valt het onderzoek van lettergrepen niet buiten ons doel”. Vooral echter richt de Kerkvader zich op voorzetsels.

Dat had zo zijn reden: „Toen ik onlangs met het volk bad en op beide manieren de doxologie (lofprijzing, PJvK) aan God de Vader afsloot, nu eens 'met' (meta) de Zoon 'samen met' (sun) de Heilige Geest, en weer 'door' (dia) de Zoon 'in' (en) de Heilige Geest, kwamen enige aanwezigen op mij af en zeiden dat ik vreemde, en tegelijk met elkaar tegenstrijdige woorden gebruikte...”. Bijna onmiddellijk vervolgt Basilius: „De vitterij van die mannen over lettergrepen en woorden is niet iets eenvoudigs, zoals men zou denken, of dat slechts tot klein kwaad leidt, nee, ze heeft een diepe, duistere bedoeling tegen de godsvrucht. Ze spannen zich immers in om aan te tonen dat de uitspraken over Vader, Zoon en Heilige Geest ongelijk zijn, om daaruit gemakkelijk het bewijs te halen van het verschil ook in natuur.”³⁾

Voor wie dat niet meteen 'pakt', Basilius stelt hier dat tegenstanders, Ariëans gezinden dus, uit de verschillende voorzetsels die worden gebruikt, verschillen in positie tussen God de Vader, God de Zoon en God de Heilige Geest willen afleiden: „Aan God de Vader” delen zij, het 'uit wie' toe. Aan God de Zoon wijzen ze het 'door wie' toe. Aan de Heilige Geest het 'in wie'... Want met het 'uit wie' willen ze de schepper aanduiden; met het 'door wie' de helper of het werktuig, en het 'in wie' wat de tijd aanwijst of de plaats.” En dit gebeurt, zegt Basilius, „tot kleinering van God het Woord en tot verwerping van de Heilige Geest.”⁴⁾

Waar het om gaat

Maar dan komt Basilius! Met een keur aan Bijbelteksten – het hele betoog staat er bol van, al worden die vaak op een ietwat andere wijze in stelling gebracht dan wij gewend zijn. Hij toont aan dat het niet waar is! Het is onjuist te zeggen dat elk van de genoemde (en door Basilius als goddelijk beleden) Personen slechts één (min of meer vast) voorzetsel bij zich zou hebben. 'Uit wie' wordt niet alleen van de Vader gezegd, netzomin als 'door wie' per sé op Christus betrekking heeft, etc. De betekenis van de voorzetsels in hun relatie tot de Personen wordt toegelicht. Een

technische discussie, zegt menig lezer wellicht, maar dan ziet hij niet hoeveel er voor Basilius van afhangt. Aan de hand van de Schrift, aan de hand van een zeer nauwkeurig en strak gestructureerd betoog komt Basilius tot een verdediging van het rechtzinnig verstaan van God.

(wordt vervolgd)

¹⁾ Basilius van Caesarea, *Over de Heilige Geest*, I, 2 en XI, 27 en geciteerd uit editie, verzorgd door Zusters Benedictinessen te Bonheiden, pp. 61 en 99.

²⁾ W. Nigg, *Het Geheim der Monniken*, Amsterdam, 1954, p. 84.

³⁾ Basilius, a.w., p. 61, 62, 63.

⁴⁾ Basilius, a.w., p. 65.

Boekbespreking

Gijs, ga 's naast Sujata zitten

Veelvoudige vrucht

In de gelijkenis van de zaaier geeft het zaad dat in goede aarde valt veelvoudige vrucht.

Wie zich garant stelt voor een van de pupillen van de stichting „Redt een Kind” redt niet alleen een leven, maar zaait tevens het zaad van het Evangelie, dat klemen en van zegen tot zegen voortgroeien kan. Wie helpt via Redt een Kind investeert rechtstreeks in het Koninkrijk.

Methode ontwikkelingshulp

Ik werd daar opnieuw bij bepaald toen ik voor deze recensie de door Redt een Kind uitgegeven onderwijsset „Gijs, ga 's naast Sujata zitten” doornam. Dankzij een subsidie kunnen scholen en andere onderwijsgevers een proefexemplaar van de set bestellen voor de ongelooflijk lage prijs van f 4,50, terwijl bij afname van minimaal 10 stuks de prijs van het leerlingboek voor scholen f 2,50 per stuk bedraagt. Particulieren betalen voor de set: f 10,-, incl. het lenen van de diaserie. Daarnaast verzorgde de stichting een gestencilde handleiding en een diaserie. De handleiding ontvangt u gratis bij aanschaf van werkboeken; de dia's, met begeleidende tekst, krijgt u in bruikleen. Ik durf het geheel een complete methode ontwikkelingshulp te noemen, geschikt voor de leerjaren 5 en 6 van de lagere school en voor de brugklas van het voortgezet onderwijs.

Thema en doelstelling

Het hoofdthema van de methode is: Een Bijbelse visie op de ontwikkelingsproblematiek, met bijzondere aandacht voor het land India. En de algemene doelstel-

ling: Kinderen bewust maken van de uitzonderlijke welvaartsituatie in Nederland, door allerlei aspecten van de Nederlandse situatie consequent te vergelijken met de Indiase situatie en de kinderen te laten beseffen dat deze wetenschap consequenties heeft voor de eigen levensstijl.

De handleiding

Na een korte inleiding van Annelies van Popta-Kwant, de samensteller, volgt een naar mijn smaak veel te zwaar aangezette onderwijskundige verantwoording. Ik denk dat een inventieve onderwijzer de eerste helft over kan slaan.

De eigenlijke handleiding begint met het aangeven van mogelijke varianten ten aanzien van de didactische werkvorm. Mij spreekt variant 2 nogal aan: De diaserie is te lang om in een keer te ver-tonen; beter lijkt mij daarvoor twee of drie lessen te gebruiken, telkens afgerond door een leer-of een klasgesprek, waarbij de gespreksleider toelichtende informatie kwijt kan. Later kan de verwerking in het werkboek plaatshebben.

Waarom ontwikkelingshulp?

Dat is ook de titel van les 1 in de handleiding. Daarin wordt op indringende en overzichtelijke wijze de ontwikkelingshulpproblematiek besproken. Hierbij komen ook een aantal kenmerken van ontwikkelingslanden en de hulpverleningsvormen aan de orde. Nadrukkelijk wordt gesteld – en aan de hand van de Schrift aangetoond – dat ontwikkelingshulp voor een christen geen kwestie van vrijblijvende liefdadigheid is, maar een gebod van God. In les 2 wordt heel overzichtelijk informatie verstrekt over India. Ik noem een paar kopjes: Algemene gegevens; landbouw, kastenstelsel; huwelijk, bruidsschat en gezinssamenstelling. De handleiding besluit met een literatuurlijst en het geven van enkele nuttige tips.

Diaserie

Deze bestaat uit een zeventigtal simultaan te vertonen dia-paren. Steeds worden vergelijkbare situaties in Nederland en in India uitgebeeld.

Naar mijn smaak is hier sprake van een teveel. Vanzelfsprekend kan de gebruiker gaan „knippen”, maar ik vraag mij af of een gethematiseerde set van zo'n vijftien dia's niet effectiever en dus didactisch meer verantwoord zou zijn. Wanneer deze in (door de school in te ramen) strips zouden kunnen worden aangeschaft, kun je er jaren mee vooruit, kunnen de lessen op een vooraf goed te plannen tijd worden gegeven en kan veel rompslomp bij het verzenden worden vermeden.

Het leerlingenwerkboek

Over het werkboek, de hoofdmoot van de methode, ben ik beslist enthousiast. Het heeft zes hoofdstukken, die een toenemende intensiteitsgraad hebben.

In hoofdstuk 1 gaat het om de herkenning van de ontvangen informatie („Weet je het nog?”), in hoofdstuk 2 („Zeg nu zelf”) om reproductieve informatie. In het derde en het vierde hoofdstuk worden produktieve activiteiten van de leerling verwacht („Zit dat zo?” en „Los dat maar eens op”). Vanaf hoofdstuk 5 wordt evaluerend gewerkt: „Daar sta ik achter”; „Aan de slag”.

In de eerste vier hoofdstukken wordt een links-rechts-schema gehanteerd: Links de Nederlandse situatie, rechts de Indiase.

Er is een grote diversiteit aan opdrachten: werken met het woordenboek, kaarttekenen, navertellen; maar ook: zelfstandig Bijbelgebruik, probleem oplossen, zingen, vormen van handvaardigheid; zelfs: koken. En wat vindt u van vragen als: „Waaruit blijkt dat het Hindoe-geloof het lot van de allerarmsten niet meer helpt verbeteren?” Of: „Hoe wast een Hindoe zijn onreinheid af?” tegenover: „Moet een christen ook elke dag zijn zonden afwassen? Wat is de betekenis van de doop?”

De functionele en esthetisch te waarderen illustraties zijn van Jan Zwaan. De lay-out werd door Marc de Klijn verzorgd.

Conclusie

Een goede methode voor weinig geld. Ook heel goed te gebruiken voor jeugdclubs!

Gauw even bestellen bij: Stichting Redt een Kind, Dr. Guépinlaan 23, 4032 NH Ommeren (Gld.), of door het overmaken van de kosten op postgirorekening 2 66 96 24 t.n.v. Stichting Redt een Kind, rekening Present, Ommeren, m.v.v.: rekening lesbrief.

En daar krijgt u dan geen spijt van.

H. Velvis

Gerechtigheid zal wederkeren

*Des daags scheen zonlicht in de cel,
twee decimeter op de muur,
dan stond te middag voor één tel
een zin gekrast in laaiend vuur.
Wie had de woorden ingekerfd?
– Merkteken van ons diepst begeren. –
Eén heeft ze met zijn bloed geveerd:*

„GERECHTIGHEID
ZAL
WEDERKEREN”

*Een hand, die weinig had geschreven,
de letters kinderlijk en krom,
hij schreef het beter met zijn leven,
de laatste maal voor 't peloton.
Een ieder die hier met ons is,
die heeft het met zichzelf bewezen,
dat wat daar staat de waarheid is.
't Is bloed! En wat zó is geschreven,
kan nimmer worden uitgewist!
En elke cel in Nederland
draagt deze woorden op zijn wanden
en wát de vijand nederbrandt,
dit heimwee legt geen mens aan banden,
God Zelf heeft het erin geplant,
in 't vrije volk der Nederlanden!*

Dit is een fragment uit „Celdroom”, geschreven in het oorlogsjaar 1943 door H. M. van Randwijk. Als schrijver was hij al voor de oorlog bekend, vooral door zijn roman „Burgers in nood”, verschenen in 1936 en nog steeds een aanbevenswaardig boek dat op herkenbare manier het leven in crisistijd beschrijft. Zijn tweede roman „Een zoon begraaft zijn vader” is niet zo bekend, het boek is wat moeilijker, maar beslist niet minder.

Ná de oorlog, in 1967, verscheen posthuum „In de schaduw van gisteren”, een kroniek van het verzet in de jaren 1940-1945, héél lezenswaard en daarom aan te bevelen, vooral voor jongeren die weinig van die tijd weten. Laat ik ook daaruit iets citeren:

„Nog op 19 april 1940, minder dan een maand vóór de Duitsers ons land binnenvielen, hield de toenmalige minister-president, jonkheer mr. D. J. de Geer, een radiorede waarin hij zei: „De roeping van ons volk is er thans één van dienen de neutraliteit. Wij staan buiten het conflict...” Dat zei een Nederlandse minister-president toen Oostenrijk was gestolen, Tsjecho-Slowakije overrompeld, Polen onder de voet gelopen, Denemarken en Noorwegen bezet. „Wij staan buiten het conflict”, zei hij, een goed christelijk-historisch man toen een nieuw heidendom storm liep tegen alle historische en christelijke waarden die Europa kende, toen de concentratiekampen al vol waren, de Joden als schadelijk wild werden gejaagd en de Hitlerjongens duidelijk blijken gaven van hun vaste wil deze orde aan gans Europa op te leggen.”

U voelt, naar ik hoop, de ingehouden verontwaardiging. Neutraliteit in een dergelijke situatie! Dezelfde minister-president zocht enkele maanden later vanuit Londen contact met de vijand, waarna Gerbrandy een kleine paleisrevolutie ontketende en De Geer werd afgezet. In februari 1941 keerde De Geer via Portugal naar Nederland terug, nadat hij de Duitsers had beloofd zich „van politieke bemoeienissen te zullen onthouden”. Wat een man! Je vraagt je af hoe zo iemand ooit minister-president heeft kunnen worden. Net als ik me nú afvraag hoe iemand die als minister bij de RSV-affaire heeft geblunderd en het parlement heeft bedrogen, nog steeds rustig op zijn stoel kan blijven zitten. Dat had Van Randwijk nog eens mee moeten maken!

EX LIBRIS

DOOR
T. HOEKSTRA
ZWOLLE

Zijn „Celdroom” eindigt als volgt:

*Nog is het nacht, en in mijn cel,
tussen de vier bakstenen muren,
twee stappen breed, vijf stappen lang,
wacht ik de dag, tel ik de uren;
links van mij stinkt de kibelton,
het raam is zwart, mijn makkers slapen.
„– O God, de droom die hier begon,
Gij hebt de macht het waar te maken ... !
De wereld wankelt voor Uw ogen,
Uw schepselen in bloed en slijk;
vergeef ons het vermetel pogen
rakelings langs Uw koninkrijk
een schone dwaze droom te spinnen,
dit trots en overmoedig lied ... ”*

*– Vrijheid, gerechtigheid, o eindeloos beminnen,
nog niet, ... nog niet ... nog niet ...*

De krant, de radio, de televisie; we lezen, we horen, we zien nog steeds hoe de gerechtigheid niet is weergekeerd. Het werk van Amnesty International is onmisbaar geworden, nog steeds kennen miljoenen mensen geen vrijheid, nog steeds klinkt de schreeuw om recht: vanuit de kampen in Siberië tot in de zwarte woonwijken van Zuid-Afrika. En zelfs zijn er nog steeds mensen die menen in deze wereld vol ónrecht „neutraal” te kunnen zijn.

Vrijheid, gerechtigheid ...
nog niet ... nog niet ... nog niet ...

Waarover praten zij?

Landelijke Vergadering 1985 te Enschede

De vierde zitting van de Landelijke Vergadering in Enschede vorige week zaterdag stond vrijwel geheel in het teken van de kontakten met de buitenlandse kerken. Op de agenda stonden vier rapporten; twee van de commissie voor kontakt en samenspreking, sectie buitenland, over de Gereformeerde Oecumenische Synode (GOS) en over rechtstreekse kontakten met kerken in het buitenland. Van de andere twee rapporten werd er één geschreven door ds G. v. d. Brink en ds A. v. d. Dussen, die als waarnemers de vorig jaar in Chicago gehouden GOS-vergadering bijwoonden.

Het tweede rapport bevat de bevindingen van ds H. J. van der Kwast en ds P. Veldstra. Zij waren in januari op de sinode van de blanke Gereformeerde Kerk van Suid-Afrika (GKSA), ook wel bekend als de „dopperkerken”. Deze kerken boden bij die gelegenheid korrespondentie aan aan de Ned. Ger. kerken en de L.V. besloot zaterdag deze korrespondentie te aanvaarden. Over de inhoud daarvan zal nog wel nader overlegd moeten worden. Aan de totstandkoming van deze korrespondentie gaat een hele geschiedenis vooraf. Omdat ds H. J. van der Kwast in de afgelopen weken in dit blad al uitgebreid daarover geschreven heeft, is het niet nodig dat hier nog eens over te doen.

DOOR P. KURPERSHOEK APELDOORN

In de discussie op de L.V. over de korrespondentie met de GKSA wees een aantal afgevaardigden erop, dat de door deze kerken geuite kritiek aan het adres van de Ned. Ger. kerken serieus genomen moet worden. In Zuid-Afrika heeft men vooral moeite met het Ned. Ger. „Accoord van Kerkelijk Samenleven”. Daaraan hebben niet alle Ned. Ger. kerken zich willen binden, zoals uit de „Preambule” van het Accoord blijkt.

Ds P. Veldstra hield de L.V. voor: „De Preambule is voor ons duidelijk genoeg, maar voor de broeders van de GKSA niet. Daar blijken allerlei misverstanden te bestaan. We moeten naar binnen en naar buiten duidelijkheid scheppen daarover.” Ouderling J. F. Arends meende zelfs dat de Ned. Ger. kerken wat betreft de preambule het boete-kleed aan moeten trekken: „Hoe kunnen tot het Ned. Ger. kerkverband kerken behoren die het Kerkelijk Accoord niet kunnen aanvaarden. Deze kerken stellen zich toch in feite buiten het kerkverband”. aldus br. Arends, die er overigens voor pleitte de band met deze bezwaarde kerken niet te verbreken. Ds H. de Jong wilde in verband met de genoemde kritiek de banden met de GKSA niet al te nauw aanhalen om te voorkomen dat voor alles wat in de Ned. Ger. kerken speelt verantwoording afgelegd moet worden. „Zijn we dan de vrijheid die we als nederlands gereformeerden bezitten niet kwijt?”, zo vroeg ds De Jong zich af. Voorzitter mr. dr J. Meulink voegde daaraan toe het niet wenselijk te achten dat ook de Ned. Ger. kerken verantwoorde-lijk zouden zijn voor handel en wandel der GKSA. Hij doelde daarmee op de houding van deze Zuidafrikaanse kerken ten aanzien van de Apartheid, waartegen door de GKSA niet duidelijk

wordt stelling genomen. De L.V. wilde dan ook liever niet korrespondentie aangaan „in engere zin”, omdat dan de wederzijdse verantwoordelijkheid te zwaar zou gaan wegen.

Wat betreft kontakten met andere kerken in het buitenland werd besloten om de Reformed Churches of Australia en de Reformed Churches of New Zealand voor te stellen een zusterkerkrelatie aan te gaan. Namens de Australische kerken was Rev. F. van Brussel op de L.V. aanwezig. In zijn toespraak vertelde hij de afgevaardigden, dat zijn kerken nauw kontakt met de nederlands gereformeerden zeer op prijs stellen. Rev. Van Brussel sprak de hoop uit dat de kerken, ondanks het verschil in taal, gezamenlijk gestalte gaan geven aan de Grote Taak: Verkondiging van het Evangelie van Jezus Christus.

De meeste tijd zaterdag ging zitten in de behandeling van de genoemde twee rapporten over de GOS. Uit beide rapporten blijkt dat de Ned. Ger. kerken vooral moeite hebben met het GOS-lidmaatschap van de (syn.) Ger. kerken in Nederland. De bezwaren richten zich met name tegen het (syn.) Ger. synoderapport „God met ons”, waarin naar Ned. Ger. oordeel het gezag van de Heilige Schrift wordt ondergraven en de synodale handreiking „In liefde trouw zijn”. Daarin wordt de homofiele praxis niet uitdrukkelijk veroordeeld. Binnen de GOS gaan stemmen op om de (syn.) Ger. kerken het lidmaatschap te ontnemen. De L.V. wilde echter niet de discussie over eventueel lid worden van de GOS toespitsen op de positie van de (syn.) Ger. kerken in deze organisatie. „Het zou onjuist zijn”, aldus een aantal afgevaardigden, in het buitenland wel met en over deze kerken kritisch te spreken, terwijl in Nederland geen enkel kontakt met deze kerken wordt onderhouden. Ds G. v. d. Brink, waarnemer op de vorige GOS-vergadering, wees erop, dat wel is geprobeerd deel te nemen aan een gesprek tussen de Chr. Ger. en Syn. Ger. GOS-afgevaardigden. Dat bleek helaas niet te kunnen en ook een geplande ontmoeting tijdens die GOS-vergadering kon niet doorgaan.

De L.V.-vergadering wilde toch graag de besluitvorming rond de GOS in een breder kader plaatsen. Ds H. Smit, de tweede voorzitter van de L.V., stelde voor in de besluiten niet konkreet de kwestie van het (syn.) Ger. GOS-lidmaatschap te noemen. Hij wees erop dat binnen de GOS al enige tijd een discussie gaande is over de aard en karakter van deze

Worden als een kind

Tijdens een vakantie maakten we eens een kerkdienst mee waarin drie bijbelgedeelten werden gelezen.

Eerst Zacharia 8 : 1-16 met als kernverzen 4 en 5 waar de profeet zegt dat eens, ná de narigheid, 'oude mannen en vrouwen' weer op de pleinen van Jeruzalem zullen zitten, terwijl 'de pleinen van de stad... ook weer vol (zullen) zijn van jongens en meisjes die op haar pleinen spelen'. Het valt op dat de actieve middengroep van volwassenen (de managers, de ambtsdragers, de werkende vrouwen enz.) hier niet worden genoemd. Hier staan de voor het oog onbelangrijke ouden en jongen in het middelpunt.

In Mattheüs 18 : 1-6 gaat het over 'worden als een kind', waarbij de nadruk valt op het zich gering achten als een kind, het klein willen zijn als een kind teneinde op die manier groot te kunnen zijn in het koninkrijk van God.

Tenslotte Mattheüs 19 : 13-15. Hier wordt verteld dat Jezus de discipelen bestraft als ze kinderen willen verhinderen bij Hem te komen. Voor die kinderen

Terloops...

DOOR P. C. VAN WIJK ZALTBOMMEL

echter is het koninkrijk! Drie bijbelgedeelten over kind-zijn. Om over na te denken. Worden als een kind betekent niet dat ouderen hun verstand op non-actief moeten zetten of kinderachtig moeten worden of doen. In 1 Corinthhe 13 : 11 wijst Paulus er op dat, nu hij een man is geworden, het kinderlijke aflegt. Het kinderlijke afleggen is blijkbaar niet in strijd met het worden als een kind. Volwassen worden moet samengaan met kinderlijk vertrouwen.

Eersten en laatsten

Dit alles is belangrijk voor onze houding in de gemeente, trouwens voor al ons handelen. Wie denkt belangrijk te zijn moet zich maar eens afvragen hoe het zit met het 'als een kind willen zijn'. Wie meent iets te betekenen doet er goed aan te

bedenken dat eersten het laatst kunnen zijn en dat laatsten voorop kunnen gaan. Bij God gaat het allemaal wat anders dan in onze maatschappij. Met dit bekende vermaan van de Heiland over eersten en laatsten heeft Hij afgerekend met onze hoogmoed en onze gewichtigheid. Het worden als een kind vraagt bescheidenheid. We hoeven in het koninkrijk van God niet te dringen, niet met de ellebogen te werken.

*De eersten zijn de laatsten,
wie na komt gaat voorop,
zij moeten zich niet haasten,
die leven van de hoop.*

*God moge ons behoeden,
wij zien elkander aan,
de broeder kent de broeder
als een die voor moet gaan.*

*Zo hoog zijn Gods gedachten,
zij gaan de tijden door,
wie voor was blijft ten achter,
wie achterbleef gaat voor.*

*De eersten zijn de laatsten,
wie nakomt gaat voorop.
Kiest dan de goede plaatsen
en geeft uw hart aan God.*

Lied 482.

Jaarvergadering „Opbouw“

De jaarlijkse algemene ledenvergadering van de Gereformeerde Persvereniging „Opbouw“ zal dit jaar worden gehouden op zaterdag 11 mei a.s. in de Jeruzalemkerk te Utrecht.

In de morgenvergadering, die ook voor belangstellenden toegankelijk is, zal de heer Dr B. de Vries, fractievoorzitter van het CDA in de Tweede Kamer der Staten-Generaal spreken over het onderwerp:

Taak en functie van de christen in de Nederlandse samenleving.

De vergadering begint om 10.30 uur. De kerk is open vanaf 10.00 uur, zodat u voor de aanvang van de vergadering nog een kopje koffie kunt drinken.

Het bestuur

synode, die in feite geen echte synode is, want er kunnen geen bindende besluiten worden genomen. Ook bestaat er in de GOS onenigheid over de grondslag, waarbij de vraag of er ruimte moet worden gegeven aan kerken met afwijkende standpunten, zoals in de (syn.) Ger. kerken een belangrijke rol speelt. Ds H. Smit wilde in plaats van de passage over de (syn.) Ger. kerken in de overwegingen de onzekerheid over karakter en grondslag van de GOS noemen als reden om nog niet tot deze internationale organisatie van gereformeerde kerken toe te treden.

De afgevaardigden stemden met deze wijziging in en zo werd besloten voorlopig een afwachterende houding aan te nemen ten aanzien van de GOS en naar de volgende vergadering van deze organisatie in 1988 weer waarnemers te sturen.

Dat niet werd besloten de GOS verder voor gezien te houden, kwam voort uit het grote belang dat werd gehecht aan het onderhouden van contacten met de jonge en snel groeiende GOS-lidkerken in Afrika. Het commissierapport wijst op het gevaar van afglijden in modern-theologische richting dat deze kerken bedreigt.

Terug nu naar het binnenland. Op de agenda stond een brief van de kerk van Doorn, waarin wordt voorgesteld waarnemers te zenden naar de Raad voor Contact en Overleg betreffende de Bijbel, de RCOB. Deze waarnemers zouden zich moeten beperken tot die zaken die het bijbelvertaalwerk betreffen. Als belangrijkste argument noemt de brief, dat moet worden voorkomen dat de, bijvoorbeeld in de Groot Nieuws-Bijbel getoonde, „taalverarming“ en „ontoelaatbare vereenvoudigingen“ door-

werken in een nieuwe kerkbijbel. Bovendien wijst de brief op het besluit van de vrijgemaakt ger. synode van Heemse in mei vorig jaar om een waarnemer naar de RCOB te zenden met het oog op het bijbelvertaalwerk. Ouderling C. Schram van de regio Den Haag waarschuwde voor wat hij noemde het „breed oecumenische karakter“ van de RCOB, zoals dat blijkt uit een aantal recente publikaties over bijbelgebruik.

Op advies van het moderamen besloot de L.V. twee waarnemers te zenden naar de RCOB met als opdracht invloed uit te oefenen in het overleg over bijbelvertaling.

Tegen het eind van de vergadering werd een begin gemaakt met de behandeling van het rapport van de „gezangenkommissie“. Daarover hoop ik u in een volgend verslag meer te vertellen.

Kerknieuws

Bedankt

Ds W. in 't Hout van de kerk van Doetinchem/Velp heeft bedankt voor het op hem uitgebrachte beroep door de kerken van Marknesse en Zwartsluis.

Wijziging kerkdienst te Wageningen op 5 mei a.s.

In verband met de onbereikbaarheid van het kerkgebouw (Immanuel-kapel) en de te verwachten geluidshinder door de feestelijkheden op de Markt te Wageningen, zal de middagdienst van de Ned. Geref. Kerk op zondag 5 mei a.s. niet, zoals gebruikelijk, om 14.30 uur aanvangen, maar 's avonds om 19.00 uur (zelfde plaats).

Regio Alkmaar-Zaandam

Uit het kort verslag van de voortgezette regiovergadering van de regio Alkmaar-Zaandam, gehouden op 29 maart 1985 te Wormerveer citeren wij het volgende: De praeses, ds J. H. Veefkind heet br. J. van Atten uit Zaandam welkom. die in deze vergadering onderzocht zal worden naar art. 5 van het akkoord van kerkelijk samenleven. teneinde in onze kerken beroepbaar gesteld te worden.

Br. Van Atten houdt een preekvoorstel over Gen. 32 : 22-32, over Jakobs worsteling. De vergadering bespreekt dit voorstel en oordeelt dat het examen verder doorgang kan vinden. Hij wordt daarna verder onderzocht in de vakken O.T. (Jes. 40 : 12-31), N.T. (de tempelreiniging) en geloofsleer (m.n. zondag 10 van de H.C.). Bij geen van de vakken werd gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot navraag.

De vergadering besluit br. Van Atten toe te staan te staan naar het ambt van dienaar des Woords in onze kerken. Hij en zijn vrouw worden van harte gefeliciteerd en Gods zegen toegewenst.

Er worden enkele benoemingen gedaan in de vakatures, die ontstaan zijn door de emeritering van ds R. Brands: secundus bij de voorbereiding van examens wordt ds P. J. H. Krol, examinator kerkgeschiedenis en kerkrecht wordt ds L. G. Compagnie en examinator ambtelijke vakken wordt ds J. H. Veefkind.

Uit breder kring

Stichting voor Reformatische Wijsbegeerte

Het bestuur van de Stichting voor Reformatische Wijsbegeerte deelt met vreugde mede dat tot directeur van ons Centrum is benoemd: drs F. G. C. Dijkstra. De heer Dijkstra heeft met ingang van 1 april 1985 zijn nieuwe taak reeds opgenomen. Met zijn komst is het Centrum te Maarssenbroek weer volledig bezet en kunnen de activiteiten van de Stichting op goede wijze worden gekontinueerd.

Een school voor je leven!

Vrijdag 3 mei a.s. is een groot deel van de prot. chr. onderwijswereld in beweging voor de actie „Een school voor je leven!“. Tienduizenden leerlingen uit de hoogste klassen van het basisonderwijs en de eerste klassen voortgezet onderwijs gaan die dag bij vrienden, familie en bekenden langs, om hen te vragen naar de NCRV-programma's „Wis-

Administratie

Administratie-adres:

Postbus 84.
3956 ZS Leersum
Tel. 03434-54288

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen: uitsluitend bij de administratie. Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 nov.

Abonnementsprijs:

f 47,— per jaar of f 25,— per halfjaar.
Voor studenten f 38,— p. jaar.
Buitenland f 55,— per jaar of f 70,— per luchtpost.
Gironr. 404945 t.n.v.
Geref. Persver. Opbouw,
Brabantlaan 122
2101 SK Heemstede
Tel. 023-285825

Advertentieprijs:

40 ct. per mm.
familieberichten 35 ct p. mm.
Advertenties inzenden tot dinsdagmorgen 10.00 uur.

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen“
Nooitgedacht 3
3701 AL Zeist
Tel. 03404-22452

sels“ en „Hier en Nu“ te kijken. In deze programma's wordt aandacht besteed aan het werk van de Unie „School en Evangelie“. De leerkrachten krijgen didactische aanwijzingen ter beschikking gesteld, om in de school een leerproces op gang te brengen naar aanleiding van een project voor christelijk onderwijs wereldwijd.

In de programma's „Wissels“ en „Hier en Nu“ wordt aandacht geschonken aan het werk van de Unie onder andere in de vorm van onderwijsprojecten die door de Unie gesteund worden. Een Hier en Nu-team heeft opnamen gemaakt in Egypte, van de christelijke Noor-es-Salaamschool (de Licht van de Vrede-school) in Barrage, en een beroepsopleiding voor vrouwen en meisjes in El Minia. Deze worden uitgezonden in de aktualiteitenrubriek, maar ook in het schooltelevisieprogramma „Hier en Nu voor de school“. Ook de NCRV-radio zal aandacht schenken aan het christelijk onderwijs, o.a. in het programma „Middenin“ op 2 mei, en in omroepberichten.

De Unie „School en Evangelie“ organiseert „Een school voor je leven!“. tienduizenden leerlingen voeren hem uit en honderduizenden: docenten leerlingen en ouders zijn die dag bezig met het christelijk onderwijs, wereldwijd.

de vijverberg

protestants-christelijke akademie voor HBO op gereformeerde grondslag, bestaande uit:

sociale akademie

- ★ een 4-jarige dagopleiding: maatschappelijk werk
sociaal cultureel werk
inrichtingswerk
- ★ een 4-jarige deeltijdopleiding (PTO): maatschappelijk werk
sociaal cultureel werk

hogere beroepsopleiding tot verpleegkundige

- ★ een 4-jarige dagopleiding
- ★ een 3-jarige dagopleiding voor hen die een MBO-V of een inservice-opleiding hebben gevolgd.

Gemotiveerd voor een studie tot welzijnswerker of verpleegkundige vanuit een protestants-christelijke visie? Laat u inlichten op de

INFO

op zaterdag 11 mei 1985, van 10.00 tot 12.30 uur op het adres Padberglaan 1, Ede.

Vooropleidingen:

- diploma HAVO, VWO, MBO of een daarmee vergelijkbare opleiding;
- voor de part-time opleiding van de Sociale Akademie geldt een minimum leeftijd van 23 jaar (of 21 jaar als men reeds beroepsmatig werkzaam is);
- de akademie organiseert voor de Sociale Akademie een eigen toelatingsexamen voor wie geen bovengenoemd diploma heeft behaald; nadere inlichtingen daarover bij de akademie.

Informatie en aanmelding is ook mogelijk via Postbus 8071, 6710 AB Ede (Gld.), telefoon (08380) 1.91.68.

de vijverberg

beweging '85

reformatorisch wijsgerig informatief tijdschrift

het thema van het aprilnummer is

Souvereiniteit in eigen kring

nieuwe kijk op oud beginsel

**BEWEGING
geeft
HOUVAST!**

met bijdragen van

prof. dr. H. G. Geertsema. De actualiteit van de soevereiniteit in eigen kring

drs. A. M. Oostlander, Souvereiniteit in eigen kring in het CDA
verder bijdragen van drs. E. van Middelkoop, dr. ir. E. Schuurman en dr. J. P. A. Mekkes.

ANTWOORDSTROOK opsturen in een open, ongefrankeerde envelop aan Centrum voor Reformatorische Wijsgeerte. Antwoordnummer 33, 3600 VB Maarssen.

☐ ik neem een kennismakingsabonnement op Beweging '85 (10 gulden eerste jaar, daarna 25 gulden)

☐ zend mij nadere informatie over de reformatorische wijsbegeerte.

naam

adres

postcode woonplaats

Op. 2

Welk betrouwbaar echtpaar zou er voor voelen om een aantal weken per jaar

hun vakantie door te brengen in
Dedemsvaart (Ov.)

in het huis van een druk zakengezin en daarbij tevens de zorg op zich willen nemen voor dieren en planten?

Int. telefoon 05230-12951 ('s avonds tussen 7 en 8 uur).

Opbouw-uitgaven

„DE PLAATS VAN DE VROUW
IN DE GEMEENTE” tweede druk

Vanwege de aanhoudende vraag naar deze brochure is nu een herdruk verschenen. De prijs is f 4.50 per exemplaar, exclusief verzendkosten. Nieuwe bestellingen worden graag tegemoet gezien via onderstaande antwoordstrook.

De inhoud van bedoelde brochure is als volgt:

- Prof. Dr. D. Holwerda, Discussie-nota inzake vrouwelijke ambtsdragers;
- Ds. G. Janssen, De vrouw en het ambt in de kerk;
- Rev. Don. A. Codling, Vrouwen - ouderlingen?;
- Drs. H. de Jong, De plaats van de vrouw in de gemeente.

Verder zijn bij de administratie nog voorradig:

- Ds. M. R. van den Berg, Jeremia;
- Drs. P. J. van Kampen, Antroposofie.

ANTWOORDKAART

Gaarne ontvang ik:

..... ex. Prof. Dr. D. Holwerda e.a., De plaats van de vrouw in de gemeente, f 4,50.

..... ex. Ds. M. R. van den Berg, Jeremia (Hulp bij bijbelstudie) à f 10,—.

..... ex. Drs. P. J. van Kampen, Antroposofie à f 3,50.

Alle prijzen zijn exclusief portokosten. De ingevulde bon in een open envelop te zenden naar: Administratie Opbouw, Antwoordnummer 38, 3940 ZD Leersum.

GEREF. SCHOOL VOOR MAVO

1e EBBINGESTRAAT 11 — 8261 XC KAMPEN

Voor de komende cursus zijn er nog vakatures voor de vakken:

ENGELS maximaal 29 uur
MUZIEK maximaal 6 uur

Inlichtingen en brieven bij: H. Strating (dir.), tel. 05202-13035 (school); 14957 (privé).

DRUKWERK

Keuze uit meer dan

1000

Bij geboorte en huwelijk ontvangt u een felicitatiepakket.

geboorte-
huwelijks- en
gelegenheids-
kaarten

**DRUKKERIJ
„STEENBERGEN”**

Nooitgedacht 3 - 3701 AL Zelst
03404-22452 (sinds 1901)

Aan onze adverteerders

Indien U voor het plaatsen van een advertentie ons een zgn. „print” toezendt, zijn wij genoodzaakt om extra kosten in rekening te brengen voor het maken van een MAT LEESBAAR NEGATIEF. Mocht U ons direkt een MAT LEESBAAR NEGATIEF kunnen leveren dan is ons dat zeer welkom en worden er geen extra kosten in rekening gebracht.

De drukker